

Základní informace o právních normách pro poskytování zdravotních služeb v ČR

Правові стандарти надання медичних послуг у Чеській Республіці

Доброго дня, мене звати Алена Петракова, і в Інституті післядипломної медичної освіти в Празі – IPVZ – я керую Школою громадського здоров'я, яка займається післядипломною освітою в багатодисциплінарній галузі охорони здоров'я. У співпраці з керівництвом Інституту та колегами з інших відділів Школа громадського здоров'я підготувала цикл лекцій у формі коротких відеозаписів – веб-трансляцій, який поступово познайомить вас з основною інформацією про систему охорони здоров'я Чеської Республіки з акцентом на надання медичних та соціальних послуг у Чеській Республіці.

Obr. 1

У цій вступній лекції ви отримаєте основну інформацію про правові стандарти, важливі для надання медичних послуг у Чеській Республіці, як для медичних працівників, так і для клієнтів чеської системи охорони здоров'я.

Obr. 2 Druhy právních norem podle jejich právní síly (7 bodů)

У вступі до цього короткого огляду ми переглянемо основні правові норми, що є важливими для орієнтації в системі надання медичних послуг в Чеській Республіці, відповідно до їх юридичної сили.

На цьому слайді ми бачимо правові норми Чеської Республіки, упорядковані відповідно до їхньої юридичної сили.

До правових норм, що мають найвищу юридичну силу, належать Конституція Чеської Республіки, конституційні закони та міжнародні договори та угоди, прийняті Чеською Республікою.

Усі інші правові норми - правові норми нижчої юридичної сили - повинні їм підпорядковуватися.

У цьому короткому огляді ми бачимо, що це закони, постанови уряду і, не в останню чергу, урядові постанови, такі, як постанови Міністерства охорони здоров'я Чеської Республіки, а також постанови муніципалітетів, або вищих одиниць територіального самоврядування.

Далі ми відвідаємо сайт Чеської медичної палати (чеська аббревіатура ČLK).

Чеська медична палата є самоврядною професійною організацією лікарів і є подібною до місцевого самоврядування (наприклад, муніципального чи регіонального).

Кожен лікар, який займається медичною діяльністю в Чеській Республіці з лікувальної та профілактичної допомоги, повинен бути членом ČLK.

Obr. 3 ČLK: Knihovna zdravotnické legislativy

На цьому слайді ми бачимо Бібліотеку законодавчих актів у сфері охорони здоров'я, чітко оформлену та регулярно оновлювану юристами ČLK.

Бібліотека доступна чеською мовою.

Ми неодноразово будемо повертатися до неї у наступних відео, у яких докладніше зосередимося на окремих правових нормах, важливих для надання медичних та соціальних послуг у Чеській Республіці.

Як я вже згадувала, ця бібліотека постійно оновлюється, тому в ній ви знайдете лише актуальні версії правового стандарту.

У цьому вступному відео ми швидко оглянемо лише найважливіші з них.

Obr. 4 Listina základních práv a svobod – úvodní info

Важливим документом конституційного ладу Чеської Республіки є Хартія основних прав і свобод.

Хартія основних прав і свобод регулює конституційні принципи захисту життя і здоров'я, свободи і гідності людини, у тому числі судовий нагляд за прийняттям і утриманням у медичному закладі або право на безоплатну медичну допомогу, що надається в рамках медичного страхування.

До проблематики права в медицині застосовуються положення статті 6, 7, 8, 10 і 31.

Коротко зупинимося на двох статтях Хартії основних прав і свобод, статті № 6 і № 31.

Obr. 5 Listina základních práv a svobod – článek č. 6 a č. 31

Стаття 6 Хартії основних прав і свобод говорить:

(1) Кожен має право на життя.

Людське життя має право на захист ще до народження.

(2) Ніхто не може бути позбавлений життя.

(3) Смертна кара не допускається.

(4) Правові норми, передбачені цією статтею, не вважаються порушеними, якщо особа була позбавлена життя у зв'язку з поведінкою, яка відповідно до закону не є злочинною».

Іншою важливою статтею Хартії основних прав і свобод є стаття 31, яка наголошує на тому, що «Кожен має право на охорону здоров'я.

Згідно з державним страхуванням громадяни мають право на безкоштовне медичне обслуговування та медичне обладнання за умов, передбачених законодавством».

Тут ми бачимо конкретний приклад зв'язку між правовими нормами нижчої юридичної сили та правовими нормами вищої юридичної сили.

Закон не повинен суперечити Хартії основних прав і свобод або Конституції Чеської Республіки.

Obr. 6 Mezinárodní smlouvy a úmluvy

На наступному слайді ми бачимо огляд важливих міжнародних договорів та конвенцій, до яких приєдналася Чеська Республіка.

Це, зокрема, Конвенція про захист прав та гідності людини щодо застосування біології та медицини: Конвенція з прав людини та біомедицини, Конвенція про права дитини, Конвенція про захист прав людини та основних свобод, Європейська соціальна хартія та Конвенція про служби гігієни праці.

Obr. 7 Úmluva o lidských a právech a biomedicině

З Конвенції про права та гідність людини у зв'язку з застосуванням біології та медицини: Конвенція про права людини та біомедицину я вибрала для вас статтю 1, де говориться, що Чеська Республіка, як одна зі сторін, захищатиме гідність та незалежність усіх людей і гарантувати кожному, без дискримінації, повагу до цілісності його особистості та інших прав і основних свобод при застосуванні біології та медицини.

Obr. 8 Úmluva o právech dítěte

Ще одним важливим міжнародним документом є Конвенція про права дитини.

Згідно зі статтею 1 дитиною вважається будь-яка людина віком до вісімнадцяти років, якщо згідно з законом, що застосовується до дитини, вона не досягає повноліття раніше.

Інша стаття, огляд якої я для вас підготувала – стаття 20, – у першому пункті зазначає, що дитина, тимчасово або назавжди позбавлена сімейного оточення, або дитина, яка в її власних інтересах не може бути залишена в цьому середовищі, має право на особливий захист і допомогу держави.

Obr. 9 Evropská sociální charta

Тепер ми коротко розглянемо Європейську соціальну хартію, яка між іншим включає право на охорону здоров'я та право на доступну медичну допомогу.

А також, наприклад, право на соціальне забезпечення, соціальні послуги або право на безпечні та здорові умови праці.

Obr. 10 Zákony ve vztahu k práci ve zdravotnictví

Тепер ми перейдемо від конституційного рівня до короткого огляду законів, які є важливими для надання медичних послуг у Чеській Республіці і до яких ми повернемося в інших веб-трансляціях.

Це передусім новий Цивільний кодекс, який діє з 1 січня 2014 року, а також закон про соціально-правовий захист дітей, тобто Закон № 363/2021 у чинній редакції.

Obr. 11 Důležité právní předpisy pro poskytování zdravotních služeb v České republice

На цьому слайді є короткий огляд законів, з якими ви зіткнетесь у своїй медичній практиці.

Перші три закони стосуються медичних послуг.

Дуже важливим законом є Закон № 372/2011 у чинній редакції, тобто Закон про надання медичних послуг, до якого ми ще повернемося, а також основна інформація про Закони № 373/2011 Зб. - Закон про спеціальні медичні послуги та № 374/2011 - закон про службу швидкої допомоги.

Дуже важливим законом є Закон № 258/2000., тобто Закон про охорону здоров'я населення та про внесення змін до деяких пов'язаних з ним законів.

Цей Закон регулює права та обов'язки фізичних та юридичних осіб у сфері охорони та підтримки здоров'я населення; систему органів охорони здоров'я, сферу їхньої діяльності та компетенція; завдання інших органів державної влади у сфері оцінки та зниження середнього тривалого шумового забруднення навколишнього середовища.

Три останні закони, наведені у цьому слайді, стосуються сфери медичного страхування в Чеській Республіці.

Закон № 48/1997 у чинній редакції, Закон про державне медичне страхування, який регулює державне медичне страхування, є дуже важливим.

Цей Закон регулює обсяг та умови відшкодування медичних послуг за медичним страхуванням, регулює порядок визначення цін та відшкодування витрат на лікарські засоби та харчові продукти спеціального медичного призначення, що відшкодовуються за медичним страхуванням, зокрема визначає взаємні права та обов'язки застрахованих осіб, постачальників та страхових компаній, включаючи можливість припинення надання сплачених медичних або нормативних зборів.

Про закони, що стосуються медичних страхових компаній, тобто Закони № 550/1991 та 280/1992 ми коротко згадаємо на одному з наступних слайдів та більш детальний переглянемо в одній із наступних веб-трансляцій, присвячених державному медичному страхуванню та медичним страховим компаніям у Чеській Республіці.

Obr. 12 Zákon 372/2011 Sb.

Як ми вже зазначали, Закон про медичні послуги та умови їх надання – скорочено Закон про медичні послуги – № 372/2011 у чинній редакції, вкрай важливий для надання медичних послуг у Чеській Республіці.

Цей закон регулює медичні послуги та умови їх надання в усіх видах медичних закладів та пов'язану з цим діяльність державного управління.

У цьому законі ми знайдемо точну специфікацію видів і форм медичної допомоги.

Крім того, цей Закон регулює права та обов'язки пацієнтів та наближених до них осіб, права та обов'язки медичних працівників, інших спеціалістів, які надають медичні послуги.

У цьому законі ми також знайдемо параметри оцінки якості та безпеки медичних послуг або визначення інших видів діяльності, пов'язаних із наданням медичних послуг.

Цей закон також включає відповідні нормативні акти Європейського Союзу.

Obr. 13 Zákon č. 373/2011 Sb.

На цьому слайді ми бачимо основну інформацію про Закон № 373/2011 з поправками – це Закон про надання специфічних медичних послуг.

Цей закон регулює надання медичних послуг за особливих умов.

Ці спеціальні медичні послуги включають, наприклад, стерилізацію, кастрацію, допоміжну репродукцію, генетичне тестування та інші специфічні медичні послуги.

До цього закону ми повернемося детальніше в одному з наступних відео.

Obr. 14 Zákon č. 374/2011 Sb.

На наступному слайді коротка інформація про Закон № 374/2011 у чинній редакції – в даному випадку це Закон про швидку медичну допомогу.

Цей Закон регулює умови надання швидкої медичної допомоги, права та обов'язки тих, хто надає швидку медичну допомогу,

обов'язки тих, хто надає невідкладну стаціонарну допомогу (стосується забезпечення безперервності надання медичних послуг швидкою медичною допомогою,

умови для підготовки тих, хто надає швидку медичну допомогу для вирішення

надзвичайних та кризових ситуацій, а також виконання державного управління у сфері швидкої медичної допомоги.

Obr. 15 Zdravotní pojištění - pojišťovny

Це огляд законів, що стосуються державного медичного страхування та компаній медичного страхування в Чеській Республіці.

Ми вже знаємо, що Закон № 48/1997 з поправками є Законом про державне медичне страхування.

Закон № 551/1991 - це закон, згідно з яким було засновано Загальну громадську медичну страхову компанію Чеської Республіки (VZP) з реєстрацією у Празі.

Закон № 280/1992 Зб. з поправками та доповненнями регулює створення, початок та припинення діяльності відомчих, спеціалізованих, корпоративних та інших медичних страхових компаній та їх відношення до Загальної громадської медичної страхової компанії Чеської Республіки (VZP).

Як уже згадувалося, до питання державного медичного страхування та медичних страхових компаній ми повернемося в одному з наступних відео.

Obr. 16 Knihovna zdravotnické legislativy ČLK

Якщо ви вже тепер хотіли б більш детально ознайомитися з правовими нормами, що стосуються питання державного медичного страхування, відвідайте Бібліотеку

законодавчих актів у сфері охорони здоров'я на сайті Чеської медичної палати та знайдіть відповідні правові норми.
зазначу, що вся інформація доступна лише чеською мовою.

Obr. 17 95/2004 a 96/2004 Sb. v platném znění

І наостанок коротка інформація, яка дуже важлива для вас, медичних працівників з України, які зацікавлені у працевлаштуванні в галузі охорони здоров'я в Чехії. Наведені два закони, їх номери та назви, що ми бачимо на цьому слайді, стосуються набуття та визнання професійної та спеціалізованої кваліфікації відповідно до чинних правових норм Чеської Республіки.

Йдеться про Закон № 95/2004 «Про умови отримання та визнання професійної кваліфікації та спеціалізованої кваліфікації для роботи за медичними професіями лікаря, зубного лікаря та фармацевта» у чинній редакції – суттєве оновлення цього Закону було затверджено у 2017 році та діє з 1 липня 2017 року.

Інший Закон, який стосується інших медичних працівників, є Законом № 96/2004 у чинній редакції, суттєве оновлення цього Закону також було затверджено у 2017 році та діє з 1 вересня 2017 року.

Це Закон про умови отримання та визнання кваліфікації для роботи за нелікарськими медичними професіями та виконання робіт, пов'язаних з наданням медичної допомоги, а також внесення змін у деякі пов'язані закони (Закон про нелікарські медичні професії)

До цих дуже важливих для вас правових норм я повернуся в одній з наступних відео-лекцій.

Obr. 18 KONTAKTY

Ми наприкінці короткого огляду правових норм Чеської Республіки, які важливі для функціонування нашої системи охорони здоров'я.

Як уже наголошувалося у вступі та неодноразово під час цієї презентації, в подальших частинах нашого циклу лекцій, які будуть поступово публікуватися, ми детальніше зосередимося на обраних темах.

Я сподіваюся, що в майбутньому ці відеозаписи чеською мовою з українськими субтитрами також допоможуть вам швидше вивчити чеську мову з акцентом на медичну термінологію.

Тому український переклад моєї міні лекції є майже дослівним.

Бажаю усім вам якнайшвидше опанувати чеську мову та зорієнтуватися у системі охорони здоров'я Чеської Республіки.